

היום יושב בחיקו של אברהם אבינו. פרש בקונטרס יש אומרים
מת ולא"כ אין זה רב אלא נר אהבה שבגמרה ונראה לומר
ישב בחיקו של אברהם שנכנס לביתו מילה וזה רב אלא נר אהבה
שהלך ימים הרבה משמת רבי עד דורות אחרונים זימי רב נתמן

זר יחמק כדאמר' ב"ב (דף כג.ב.) א"ל
ר"י פ"ה דמי רב אלא נר אהבה
הו"ו (ס): **המשוה** קה"י בתיב.
פ"ג גבי אהרית פסולי יוססין אבל
קהל דגבי פלוט דכא לא חשיב ללאו
בפסולי יוססין משמע: עוד אומר
ר"י משום ללא שייך גיה קהל:
ומד

ובא השמש עד שלא ברתה שמשו של עלי ורחו שמשו של שמואל הרמתי
שנאמר ² ונר אלהים מרס יבבה ושמואל שוכב וגו' ³ צוה ה' לעקב סביביו
צרו ³ רב יהודה אמר כגון הומניא לפום נהרא ⁴ ויהי כהנבאי ופלטיהו בן
בניהו מת ואפול על פני וצועק קול גדול ואומר אהה אדני ה' רב ושמואל
חד אמר לטובה וחד אמר לרעה מאן דאמר לטובה כי הא דאיסתדרא
דמישן חתניה דנבוכנצר הוה שלח ליה מכולי האי שבייה דאייתית לך לא
שדרת לן דקאי לקמן בעי לשדורי ליה מישראל א"ל פלטיהו בן בניהו אנן
דחשבינן ⁵ גיקו מקמך הכא ועברין נילוו להתם ואמר נביא מי שעשה טובה
בישראל ימות בחצי ימיו מאן דאמר לרעה דכתיב ⁶ ותבא אותי אל שער
בית ה' הקדמוני הפונה קדימה והנה כפתח השער עשירים וחמשה איש
ואראה בתוכם את יאזניה בן עזר ואת פלטיהו בן בניהו שרי העם וכתוב
⁷ ויבא אותי אל חצר בית ה' הפנימית והנה פתח היכל ה' בין האולם ובין
המזבח כעשרים וחמשה איש אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה ממשמע
שנאמר ופניהם קדמה ⁷ איני יודע שאחוריהם כלפי מערב מה תלמוד לומר
[אחוריהם] אל היכל ה' מלמד שהיו ⁸ מפריעין עצמם ומתרחיין עצמם כלפי
מעלה וקאמר נביא מי שעשה הרעה הזאת בישראל ימות על מיטתו תסתיים
דשמואל דאמר לרעה דאמר' רבי חיאי בר אבין אמר שמואל מושבני הרי היא
כגולה ליוחסים מישון לא חשו לה לא משום עבדות ולא משום ממזרות
אלא כהנים שהיו בה לא הקפידו על הגרושות לעולם אימא לך שמואל אמר
לטובה ושמואל לטעמיה דאמר ⁹ המפקיר ⁹ עבדו יצא לחירות ואינו צריך גמ
שחרור שנא' ⁷ כל עבד איש מקנת כסף עבד איש ולא עבד אשה אלא עבד
שיש לו רשות לרבו עליו קרוי עבד עבד שאין לרבו רשות עליו אין קרוי עבד
אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר'מ אבל חכמים אומרים כל ארצות
בחזקת כשרות הם עומדות אמירם שרא ליה לרב הונא בר נתן למינוסב
איתתא מחזייתא אמר ליה רב אשי מאי דעתך דאמר רב יהודה אמר
שמואל זו דברי ר' מאיר אבל חכ"א ¹⁰ כל ארצות בחזקת כשרות הן עומדות
והא כי רב כהנא לא מתני הכי וכי רב פפא לא מתני הכי ובי רב זביד
לא מתני הכי אפי"ה לא קיבלה מיניה משום דשמיע ליה מרב זביד
דנהרדעא ת"ר ¹⁰ ממזרי ונתיני כטהורים לעתיד לבא דברי ר' יוסי ר' מאיר
אומר אין טהורים אמר לו ר' יוסי והלא כבר נאמר *וזרקתי עליכם מים
טהורים וטהרתם אמר לו ר' מאיר כשהוא אומר מכל טומאותיכם ומכל
גלוליכם ולא מן הממזרות אמר לו ר' יוסי כשהוא אומר אטהר אתכם
הוי אומר אף מן הממזרות בשלמא לרבי מאיר היינו דכתיב *וישב ממזר
באשדוד אלא לר' יוסי מאי וישב ממזר באשדוד כדמתרגם רב יוסף יתבון
בית ישראל לרוחצן בארעהון דהוון דמו בה לנזכראין אמר רב יהודה אמר
שמואל ¹¹ הלכה כרבי יוסי אמר רב יוסף אי לאו דאמר רב יהודה אמר שמואל
הלכה כרבי יוסי הוה אתי אליהו מפיק מינן צוורני צוורני קולרין ¹² ת"ר ¹³
¹⁴ גר נושא ממזרת' דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר גר לא ישא ממזרת אחד גר
אחד עבד משוחרר וחלל מותרים בכהנת מ"ט דרבי יוסי חמשה קהלי כתיבי

חוס' ר"י הוקן
זו דברי ר' מאיר. מחני
הנני עולו פסולין לארץ
ישראל דמשמע דאין כל
ארצות בחזקת כשרות
חזון בבבל. נושא ממזרת
דלא איקרי קהל. הילכן
אינהו [לא הוו בכלל] לא
יבא ממזר בקהל ה'.

תורה אור הש"ס
1. ונר השמש ובא
השמש ואל מקומו
שואף ונר הוא שם.
קהל א ה
2. ונר אלהים טרם יבנה
ושמואל שבב ביהמ"ד
אשר שם ארן אלהים.
שמואל א ג ג
3. פרשה גיון בניהו אין
מנחם לה צוה י' לעקב
סביבו צרו היתה
ירושלם לגדה ביניהם:
איכה א י
4. ויהי כהנאי ופלטיהו
בן בניהו מת ואפול על פני
ואצועק קול גדול ואמר
אהה אדני י' קהל אהה
עשה את שארית
ישראל. יחזקאל יא יג
5. ותשא אתי רוח ותבא
אתי אל שער בית י'
הקדמוני הפונה קדימה
והנה כפתח השער
עשירים וחמשה איש
ואראה בתוכם את
יאזניה בן עזר ואת
פלטיהו בן בניהו שרי
העם. יחזקאל יא יג
6. ויבא אתי אל חצר
בית ה' הפנימית והנה
היה היכל י' בין האולם
ובין המזבח כעשרים
וחמשה איש אחריהם
אל היכל י' ופניהם
קדמה והקמה משתיחיהם
קדמה לשמש:
יחזקאל ח טו
7. וכל עבד איש מקנת
כסף ומלקח אתו הו'
יאכל בו: שמת יב מי
8. וזרקתי עליכם מים
טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם

היום יושב בחיקו של אברהם. י"א מת היום ואס כן אין זה רב אלא
שבגמרה. ונראה (ס) דהא ישב בחיקו של אברהם אבינו שנכנס לביתו
מילה וזה רב אלא נר אהבה שהלך ימים הרבה משמת רבי עד
דורות אחרונים זימי רב נתמן בר יחמק כדאמרין בצבא בתרא

(דף כג.ב.): **לזה ה' לעקב סביבו**
לר"י. לר"י שהיו סובבים אותם בלחם
דהיינו עמון ומואב שהלכו להם
יותר מן הכל כדאמרין בתקן (סנהדרין
דף לו:) עמון ומואב שכיני כיש
דירושלים היו אותם לזה שהיו סובבים
אותם אף בגלותם כגון הומניא דכולה
דעמונאי היא כדאמר' לעיל) הוסיבם
כמתריב צבאל והיו מזירים לשראל
שבפוס נהאל: **חד אמר לטובה**
היה מיילול הנביא עליו: **וחד אמר**
לרעה. שהיה רע בצניו שמת מיתה
יפה: **דאיסתדריא דמישן** שלטון
של מישן: **מי שעשה הטובה הוא**
שהגל את הגולה מלהיות עבדים
ללעזרת: **איני יודע שאחוריהם**
אל היכל (ק) שהיה צמערב
העזרה מה תלמוד לומר אחוריהם
וגו' אחוריהם ממש כשהוא מפורע
שהיו מתכוונין להראות אחוריהם
לגנאי: **הספיים שמואל הוא דאמר**
לרעה. שמואל לית ליה הא ר' דאמר
דעבדים נשתלחו למישן מדקאמר לא
חשו לה משום עבדות: **לעולם אימא**
לך שמואל הוא דאמר לטובה. דלית
ליה הא דשתלחו עבדים למישן והאי
דקאמר לא חשו לה משום עבדות
שמואל לטעמיה דאמר עבד שאין
לו לרבו רשות עליו אין קרוי עבד
והני נמי מחזי כגלולוס מהס ונתיישבו
מהס זהו (ס) הפקר כדאמרין בגיטין
(דף לו:) נתיישבו מפלוני עבדי
ומשום לשון הפקר נקט לה דכיון
דאמייאש ליה מנייה פסקה ליה
רשותיה: **ואינו לריך נע פסולין**
להיות מותר בישראל: **זו דברי רבי**
מאיר. מתיני דקתני עלון פסולין
לארץ ישראל ומשמע דאין כל
הארצות בחזקת מיוחסות מון מבבל
צלבד כדאמר גריס פירקא (ועיל דף
סא:) דמסייע ליה לרבי אלעזר דקאמר
יחס עזרא את צבל: **ממחוייבא**.
ואין מחזי בתוך גדולי צבל האמורים
לענין יחסין: **והא כי רב כהנא**
לא חשו לה הכי. משמיה דשמואל
אלא כדאמר לעיל כל הארצות בחזקת
פסולות ואמר רב יהודה אמר
שמואל כל הארצות יוסיה: **דבר**
זביד מהנהרדעא. לא היינו רב
זביד סתמא: **וישב ממזר כהשדוד**.
יבדלו הממזרים מהס וישבו בפני
עלמס: **ייסון כים ישראל לרוסן**.
תרגום של יושב: **דהו דמיין בה**
כממזר כהשדוד גס הוא מגבול

הנהרות הב"ח
(א) ג' ממזר שהיו
מתירין כלפי מטה
ומפריעין עלמס כלפי:

הנהרות מהר"ב
רנשבורג

מסקר רש"י
כגון הומניא לפום
נהרא. כהנאי יושב
הס ומצירין לני פוס
נהרא. סהס פירקא עניים
יבמות טו. ממשמע
שנאמר ופניהם קדמה
כו'. שהיו עומדים פתח
היכל כדמתב צמישה
דקרא והנה פתח היכל
הי כעשרים וחמשה איש,
ולא היה ליה למיכתב
אלא ופניהם קדמה וממילא
ידענא דלאחוריהם אל היכל
הי, שהיכל הוא כמעצב
ופתחו כבתול מותח: וסוברה
גו'. שהיו מפריעין.
מגלין ומצירין. ריש
וסס). המפקיר עבדו
יצא לחירות. מלהשתעבד
לרבו עוד. גיטין לח.

לנוכראין תרגומו של ממזר. והכי קאמר וישב העם שהיה מגבול ארלו ונטרד
לרץ ישראל ויהושע חלקה להס אע"פ שלא נכבשה זימיו כדמיי (יהושע יג) אהה זקנת צאת
לרשמה וקא חשיב ואזיל חמשת סרני פלשתים העשתי והשדודי וגו': לזורני לזורני. חבורות חבורות. ל"א
קולרין קולרין והוא
לשון מעשה בקולר של בני אדם דסוף יבמות (דף כג.ב.): **גר נושא ממזרת**. דקסבר קהל גרים לא
איקרי קהל ואומר
דכתיב לו ה"ל אחר פסולי: **לא ישא ממזרת**. קסבר דקהל גרים איקרי קהל: **מותרים בכהנת**. ואע"פ
שהכניסם אסורים בגיורת
ומשומרת וחללה דקסבר לא הוהירו כהנות כשירות להנשא לפסולין לאומן שהפסול אינו מחזר
עליהן כגון אלו: **חמשה קהלי כתיבי**.
גבי אהרית פסולי יוססין לא יבא ממזר בקהל ה' (דברים כג) לא יבא לו בקהל (סס) לא יבא
עמוני ומואבי בקהל (סס) לא יבא להם
בקהל (סס) דור שלישי יבא להם בקהל למזרי ואדומי (סס) וקהל דגבי פלוט דכא (סס) לא חשיב
ללאו מן פסולי יוססין קא משמעני:

7ח
9. יושב ממזר באשדוד והכתיבו גאון פלשתים: וכיהה ט

(א) [יבמות ע"ג:]; (ב) [בבב"י ט"ז: קה"ל]; (ג) [בבב"י ט"ז: ודאי]; (ד) ליה חד קהל לקהל גריס; (ה) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (ו) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (ז) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (ח) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (ט) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (י) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יא) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יב) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יג) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יד) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (טו) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (טז) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יז) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יח) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (יט) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כ) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כא) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כב) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כג) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כד) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כה) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כו) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כז) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כח) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (כט) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג]; (ל) [בבב"י ט"ז: יבמות ע"ג].

חד לכהנים. מדהוה מני למיכתיניהו לכולהו במדא אזהרה וחד קהל לא יבא ממזר ועמוני ומואבי בקהל גם דור עשירי לא יבא להס (א) בקהל עד עולם וגבי מלרי ואדומי דור שלישי יבא להס בכס: חד **לקהל כהנים** וחד לקהל לוים וחד לקהל ישראלים. דאי הוה כמיני חד קהל כהנים קאמר אבל לוים מותרים ואי כתיב מרי ה"א לוים וכהנים אבל ישראלים לא: וחד למישרי (ב) ממזרים בשתוקי. אע"פ שהו דלא ויהו ספק לא מישינן שמא זה כשר ואסור לישא ממזרת דהכי דרשין בקהל ודאי הוא דלא יבא ממזר הא בקהל ספק כגון שתוקי יבא: וחד למישרי שתוקי ישראל. דרשין הכי ממזר ודאי הוא דלא יבא בקהל הא ממזר ספק יבא ודקמי מתיי שתוקי פסול הוא מדרבנן דלקמן שמא יבא אחותו מאביו: **קהל גרים** לא איקרי קהל. ולא אייתר לן קרא לקהל גרים: **מחד קהלא נפקי**. דשכח אחד הס ואין לקרות קהל מני השבט: **הני נמי מרי קהלי** יניהו. גבי כהנים ולוים איצטריכו מרי קהלי לדרכה ואפי' הכי אייתר להו חד לקהל גרים: **ממזר** בשתוקי ושתוקי ישראל **מחד קרא נפקי**. חד מקהל ודאי וחד ממזר ודאי דהכי דרשין לא יבא ממזר ודאי בקהל ודאי הא ממזר ספק בקהל ישראל ודאי או ממזר ודאי בקהל ספק יבא: ואיבעית **אמי** ויהו נמי מרי קהלי יניהו ולגר הגר ולרבי יוסי חוקה אחת הפסיק הענין אחד גר ואחד עבד משוחרר וחלל מותרין בכהנת מסייעא ליה לרב דאמר רב יהודה (ג) אמר רב לא הותרו כשירות להנשא לפסולים דרש ר' זירא במחזוה גר מותר בממזרת רגמוהו כולי עלמא באתרוגיהו אמר רבא מי איכא דדריש מילתא כי האי בדוכתא דשכיחי גיורי דרש רבא במחזוה גר מותר בכהנת מענהו כשירא הדר דרש להו גר מותר בממזרת אמרו ליה אפסידתא לקמייתא אמר להו דטבא לכו עבדי לכו אי בעי מהכא נסיב ואי בעי מהכא נסיב והילכתא גר מותר בכהנת ומותר בממזרת לפסולים

[וחד למישרי שתוקי ישראל. מימנה הוה מדרש שתוקי ישראל מימנה דקבלו ו"ל דמקיש ממזר לקהל מה גבי קהל ממעטין קהל ספק ה"ג גבי ממזר ממעטין ממזר ספק. ת"י:] **אלא** מעתה שתוקי שתוקי לא יבא. קשה דמשמע דשטיח ליה דמותר בה זכרין חולין ויבמות דף (ג) אמר רבא גופיה ס"ל כר"א דמתיי (ד) דלמר ספיקו (א) אסור וי"ל דהתם קאמר רבא אליביה אבל הכא דקאמר מ"ט אמרו שתוקי פסול קא צעי אליביה דכ"ע: **מאי איכא** מיעוט ארוכות ב"ל. מימנה דמשמע טעמא דליכא לניהוש משום דהוה מיעוט ולא ידעינן שמארוסה היא הא חס לנו יודעים שמארוסה היא ודאי איכא לחזוקי בזמנות ולא היא דאפילו ידעינן שמארוסה היא לא הוה ממזר דהא אמרי' (קמן דף ע"ב) ארוסה שעיברה בול כשר ועוד קשה (א) דמאי קאמר ומיעוט שהלכו צעליהם למדינת הים דהאי נמי יש לנו להכשירו דשמא צא על ידי שם ושימש כי הוא עובדא (ב) (גירסא) דאזוהי דשמואל שהלך למדינת הים וצא על ידי שם ושימש והוליד חס שמואל יש לומר דהכל איכא ריעותא שהשליכמו: ואס' לנו יודעים שהוא מארוסה מחזקין ליה בודאי ממזר שאס' היה מן הארוסה לא היתה משליכמו אי נמי יש לומר דלא תלינן צדא עליה על ידי שם אלא דוקא אשכחמרת כן אלל האי אסופי כיון דאין אמו מעירה עליו אין תלות בהי:

החברו כשרות לינשא לפסולין: רוב כשרים אללה. דכיון דמכריס את אמו דפניהו היא רוב העולם כשרים אללה שאין הרוב ממוזרם וקרובים שהולד מהם ממזר ואף עובד כוכבים ועבד אס' ע"ה אין הולד ממזר: ומיעוט פסולין. כגון ממזרין וקרובין: ואי דאזלי אינהו לגבה. ואס צבעלה זו הלך הבעול אללה דהשתא נד ליה ממקום קביעתו ואין לדנוי בתורת קבוע שהוא נדון במחלה על מחלה יש לנו לומר כל דפריש מרובא פריש ומאי אמרת דילמא אזלה איהו לגבייהו הוה ליה קבוע וכול קבוע כמחצה על מחצה דמי והתורה אמרה לא יבא ממזר דמזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא ומה מעם אמרו שתוקי פסול גזירה שמא יבא אחותו מאביו אלא מעתה שתוקי שתוקי לא יבא שמא יבא אחותו מאביו כל כי הני מזנו ואזלי בת שתוקי לא יבא שמא יבא אחותו מאביו אלא לא שכיחא ה"ג לא שכיחא ה"א לא מעלה עשו ביוחסין ואמר רבא דבר תורה אסופי כשר מאי טעמא אשת איש כבעלה תולה מאי איכא מיעוט ארוכות ומיעוט שהלך בעליהם למד"ה כיון דאיכא פנויה ואיכא נמי דמחמת רעבון הוה פלגא ופלגא והתורה אמרה לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא ומה מעם אמרו אסופי פסול (א) שמא יבא אחותו מאביו אלא מעתה אסופי אסופית לא יבא שמא יבא אחותו בין מאביו בין מאמו כל הני שדי ואזלי בת (ב) אסופי לא יבא שמא יבא אחותו אלא לא שכיחא אלא מעלה עשו ביוחסים אמר רבא בר רב הונא מצאו מהול לאין

כא מ"י פ"ט מהל' חסרין יבאה הלכה יא סמך לאורי קנה תושב"ע אה"ע ס"י: פ"ט כ"כ ס"י כ"כ פ"ג: ב [מ"י] ע"ש פ"יה ה"ג: טו"ע אה"ע ס"י: ס"י: [ז]: כה ג מ"י ע"ש הל"ע: טו"ע ע"ש סעי' ט"ז: כ"ג ד' ד מ"י ע"ש ס"י טו: הל' כ"א: ל ד' מ"י ע"ש הל' כ"א: טו"ע אה"ע ס"י ד' ע"י: הל' כ"א: מוסף תוספות

תוס' ר"י הזקן
אסור. דקהל גרים אקרי קהל ופי' לפסולים. (שבתה"מ) [שהכנה"מ] הוהו על בנותיהם והם לא הוהו בביתו, אבל לפסולים שהנאשים הפסולים הוהו עליהם מלישא אותם כגון ממזר או פסול אף הן הוהו דהשווה הכותב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה (ל' ע"ל לה, א) והכי איתא כיש מותרות (יבמות פ"ג, ב) רוב כשרים אצלה. רוב העולם כשר אצל פניה, שאין הולד ממזר אפילו מעובד כוכבים ועבד שאין ממזר אלא מקרובים. איתרו לגבה. הביעול אצלה. מאי אמרת לפסול אותם דילמא אלא לגבייהו וזה הקרב נשאר במקום קביעותו. [שתוקין] שתוקית [לא יבא]. ורבנן שרו ספק בספק. (א) אשת איש. אע"פ שרוב פסולים אצלה אם כבעלה לפסול לה הולד אינו ממזר דרוב בעילות אחר הבעל (א) ואם ילדה ממזר אצלה משליכו שכיולה לומר מכבליה.

תורה אור הש"ס

1. לא יבא ממזר בקהל ופי' גם דור עשירי לא יבא לו בקהל וי' דברים כג' 2. הקהל חקה אחת לכל ולגר הגר חקה עולם לדורותיהם כבם כג' יורה לפני וי' במדבר טו טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא שפלה ופי' צעל השתוקי שפלה ופי' אמו יבמת הוא המקח:

מוסף רש"י

לא הוהו כשרות להנשא לפסולים. לא חזרו שפרות והננות מלישא לפסולים, לתלין, שמומרים בישראל, ואע"פ שהכין הוהו בתולה, הנתנו לא אחריהם תוללים יבמות פ"ד ובבב"י לקמן ע"ז: ב"הוסף. כשהוה (ובבב"י ג.)

